

นโยบายและบทบาทการส่งเสริมสุขภาพขององค์กรที่ไม่แสวงหา ผลกำไรในประเทศไทย*

POLICY AND THE ROLL OF HEALTH ENHANCEMENT OF NON-GOVERNMENT PROFIT ORGANIZATION (NGOS) IN THAILAND

เรืองวิทย์ วะรีวราช
Ruangwit Wareewarach
กฤษณา ไวลำรจ
Krisana Vaisumruat
มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
Western University, Thailand
E-mail: rwow2506@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทการส่งเสริมสุขภาพขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรในไทย(NGO) 2) เพื่อศึกษาปัญหาการนำนโยบายส่งเสริมสุขภาพโดยองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) ไปปฏิบัติ 3) เพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรค การนำนโยบายส่งเสริมสุขภาพโดยองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) ไปปฏิบัติ งานการวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลักจากองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย 5 องค์กร และองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรที่เป็นผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ 5 องค์กร รวม 10 องค์กร โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทการส่งเสริมสุขภาพโดยองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรในไทย (NGO) ได้แก่ 1.1) การเตรียมความพร้อมให้แก่ภาคประชาชน 1.2) การส่งเสริมองค์การชุมชน 1.3) การค้นคว้า พัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้าน และพัฒนาองค์ความรู้ และ 1.4) การคุ้มครองผู้บริโภค 2) ปัญหาการนำนโยบายการส่งเสริมสุขภาพ ขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร ในไทย (NGO) ไปปฏิบัติ นั้น พบปัญหา อุปสรรค จำแนกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 2.1) คน 2.2) วัสดุ 2.3) เงิน 2.4) การจัดการ 3) แนวทางการแก้ปัญหา อุปสรรค การนำนโยบายส่งเสริมสุขภาพ โดยองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) ไปปฏิบัติ ควรมีการสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบนโยบายสุขภาพ

* Received 29 July 2020; Revised 16 August 2020; Accepted 18 August 2020

คำสำคัญ: นโยบาย, การส่งเสริมสุขภาพ, องค์การไม่แสวงหาผลกำไร

Abstract

This research topic has three objectives, which are: 1. To study the role of enhancing health by Non-Profit Organizations (NGO) in Thailand, 2. to study the conditions of implementing health promotion policy in the role of Non-Profit Organization (NGO) in Thailand. and 3. to study guidelines for solving health enhancement obstacles by Thai Non-Profit Organizations (NGO). This research is a qualitative research through the studying and researching of concepts, theories and related researches by in-depth interviews from key informants with specific selection methods and statistics used to analyze data. Through content analysis, the findings are summarized as follows: 1) the role of health enhancement by Thai Non-Profit Organization (NGO) consist of preparing for readiness of the public, enhancing organizations in the community and restoring technology and core knowledge development, and relieving consumers, 2) problems and obstacles in enhancing health by Thai Non-Profit Organizations (NGOs), are divided into 4 areas – Man, Material, Money, and Management, and 3) guidelines for solving health enhancement obstacles by Non-Profit Organizations (NGOs) should proceed as follows: supporting the operation of Non-Profit Organizations (NGOs), prioritizing activities, and studying comparisons in health policy forms.

Keywords: Policy, Health Enhancement, NGO

บทนำ

การส่งเสริมสุขภาพในประเทศไทยนั้นนับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากโดยเฉพาะต่อประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่เข้าถึงลำบาก หรือพื้นที่ที่ความเจริญยังเข้าไม่ถึง ความช่วยเหลือทางด้านการส่งเสริมสุขภาพจากองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไรจึงเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนทางภาครัฐเพื่อให้ประชาชนสามารถได้รับบริการได้อย่างทั่วถึงประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ เหล่านั้นที่ขาดโอกาสในการรับบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ก็สามารถได้รับการบริการเพิ่มเติมได้ หากไม่มีการให้บริการจากองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไรแล้ว สภาพความเป็นอยู่ สุขภาพอนามัยของประชาชนบางพื้นที่ที่กรบริการของรัฐเข้าไม่ถึงก็จะไม่ได้รับการดูแลอย่างเต็มที่ จากปัญหาดังกล่าวองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไรในไทย (NGO) จึงเป็นส่วนหนึ่งในการนำนโยบายการส่งเสริมสุขภาพไปปฏิบัติและลงไปสู่กลุ่มประชาชนต่าง ๆ โดยเฉพาะในบางพื้นที่ ที่ทางภาครัฐเข้าไม่ถึง

องค์การพัฒนาเอกชน หมายถึง “องค์การหรือมูลนิธิ หรือสมาคม หรือหน่วยงานที่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่น ซึ่งมีลักษณะเป็นสถาบันนอกระบบราชการรวมตัวกันขึ้นตามกลุ่มวิชาชีพ กลุ่มศึกษา กลุ่มสนใจ หรือกลุ่มที่มีเป้าหมายร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อที่จะดำเนินบทบาทในการช่วยเหลือ และคลี่คลายปัญหาในสังคม การบริการสังคม รวมทั้งการพัฒนาสังคมโดยมิได้แสวงหากำไร หรือผลประโยชน์ใด ๆ” (ภูมิธรรม เวชยชัย, 2527)

ความหมายขององค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) จึงครอบคลุมกลุ่ม ภาคธุรกิจ เอกชนด้วย (private business) และมีได้จำกัดอยู่แค่เพียงกลุ่มองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) ใน ภาคสังคมที่มีได้แสวงหากำไรเท่านั้น โดยทั่วไปแล้วองค์การไม่แสวงหาผลกำไรหรือองค์การการกุศลเป็นประเภทหนึ่งขององค์การที่มีบทบาทเป็นอย่างสูงต่อการพัฒนาประเทศ (กฤษณา ไกรสาร, 2556) ดังนี้

1. ให้บริการที่ภาคเอกชนหรือภาครัฐเองไม่สามารถเป็นผู้ให้บริการได้อย่างทั่วถึง
2. ช่วยเหลือภาครัฐเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ
3. ช่วยเป็นปากเป็นเสียงให้แก่ภาคประชาชน
4. ช่วยในการตรวจสอบถึงความโปร่งใสในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ

จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วของประเทศ ไทยอันเนื่องมาจากการลดลงของภาวะเจริญพันธุ์หรือการเกิดน้อยลง และสภาวะการณตายลดลง คนไทยอายุเฉลี่ยยืนยาวขึ้น การจัดการกำลังคนด้านสุขภาพยังไม่สามารถตอบสนองต่อการสร้างประสิทธิภาพของระบบบริการสุขภาพ ระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพก็ยังมีปัญหาในการจัดการ ระบบข้อมูลข่าวสารและการวิจัยด้านสุขภาพยังไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลและงานวิจัยที่มีได้อย่างเพียงพอ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ของประชาชนยังไม่เพียงพอในการป้องกันปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ด้านสุขภาพ กลไกการอภิบาลระบบสุขภาพในระดับชาติและระบบธรรมาภิบาลยังไม่ชัดเจน การปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ “ประเทศไทย 4.0” กรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข ประเด็นสถานการณ์และปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสุขภาพเหล่านี้ การวางแผนเตรียมพร้อมรองรับและเผชิญหน้ากับสภาพปัญหาจะช่วยให้สามารถรับมือกับความเสี่ยงและภัยคุกคามด้านสุขภาพที่จะเกิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เอกพร รักความสุข ได้สรุปไว้ว่าแนวคิดการให้บริการสาธารณะแนวใหม่จึงเป็นการปรับบทบาทใหม่ของการบริการองค์การภาครัฐที่ให้คุณค่ากับประชาชนในระดับของความเป็นส่วนในระบบการบริหารองค์การภาครัฐ (เอกพร รักความสุข, 2560)

สังคมปัจจุบันเปลี่ยนไปเป็นสังคมที่ต้องดิ้นรน และมีการแข่งขันสูง ทำให้ผู้คนที่สนใจใฝ่ในวิถีชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะเรื่องการกินอยู่ มนุษย์ได้คิดค้นเทคโนโลยีขั้นสูงมากมาย เพื่อ อำนวยความสะดวก ความสุขสบาย ความมั่งคั่งให้แก่ตนเอง จนกระทั่งแยกตนเองออก

จากธรรมชาติ ไม่ไว้อิทธิพลจากธรรมชาติ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงธรรมชาติ โดยหวังว่าจะให้ตนเองชนะ และอยู่เหนือธรรมชาติ พัฒนาด้านวัตถุอย่างไม่มีที่สิ้นสุด การกินอยู่เปลี่ยนไป ครอบครัวต่างคน ต่างไป พัฒนาไปสู่ระบบบริโภคนิยม ยึดติดในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส อย่างถอนตัวไม่ขึ้น จึงนำพาให้มนุษย์สมัยใหม่ต้องเผชิญหน้ากับความเสื่อมถอยของสุขภาพทางกาย ใจ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะการกินอยู่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก อุตสาหกรรมอาหารมีการแปรรูปอย่างมากมาย จากวิถีชีวิตที่เคยกินอยู่อย่างเรียบง่าย พอเพียง หาได้ในท้องถิ่น กลายเป็น การบริโภคนิยม เน้นความสะดวกสบาย สะดวกซื้อ จนลืมให้ความสำคัญว่าอาหารสร้างชีวิต และสุขภาพคนไทยจึงเริ่มมีปัญหา สุขภาพเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต อย่างเห็นได้ชัด ซึ่ง 10 อันดับโรคเรื้อรังที่เป็นปัญหาใหญ่ของคนไทย มีดังนี้ - โรคหัวใจและหลอดเลือด - โรคของต่อมไทรอยด์ (โรคกลุ่มเบาหวาน ไทรอยด์ ต่อมหมวกไต) - โรคระบบกล้ามเนื้อ เส้นเอ็น - โรคระบบทางเดินอาหาร - โรคระบบทางเดินหายใจ - โรคภูมิแพ้ - โรคระบบประสาทจิตเวช - โรคระบบทางเดินปัสสาวะ - โรคของปาก หู คอ จมูก - โรคผิวหนัง

จากสภาพปัญหาดังที่กล่าวมา องค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนนโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมสุขภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ ความรู้ทางด้านสุขภาพและส่งเสริมสุขภาพที่ยั่งยืน ได้แก่ ระบบการสร้างเสริมสุขภาพที่ดี การพัฒนาอย่างยั่งยืน นวัตกรรมทางการเงินการคลังเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ การดูแลปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ การสนับสนุนกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะอย่างมี ส่วนร่วม การลดปัญหาโรคไม่ติดต่อ และการส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งจากแนวโน้มทางสุขภาพ ของประชาชน ในทางที่จะต้องเผชิญกับปัญหาสุขภาพที่เกิดจากโรคเรื้อรังอันเกิดจากพฤติกรรม สุขภาพ หรือการดำรงชีวิตที่ไม่ถูกต้อง การส่งเสริมสุขภาพที่ก่อประโยชน์ด้านการส่งเสริม สุขภาพอย่างแท้จริงดังนั้นก็จะมีคำถามที่ตามมาคือบทบาทการส่งเสริมสุขภาพโดยองค์กรที่ไม่ แสวงหาผลกำไร (NGO) มีอะไรบ้าง มีปัญหา อุปสรรค อะไรบ้าง และอะไรเป็นแนวทางใน การแก้ปัญหา อุปสรรคดังกล่าว

การส่งเสริมสุขภาพที่ ก่อประโยชน์ด้านการส่งเสริมสุขภาพอย่างแท้จริง ความช่วยเหลือต่าง ๆ ที่มาจากองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรในไทย(NGO) เหล่านี้มาจากไหน มีการบริหารจัดการอย่างไร มีปัญหาอะไรหรือไม่ จึงเป็นที่มาของงานวิจัยนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทการส่งเสริมสุขภาพโดยองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO)
2. เพื่อศึกษาปัญหาของการนํานโยบายการส่งเสริมสุขภาพ ขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) ไปปฏิบัติ
3. เพื่อศึกษาและเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา อุปสรรค การส่งเสริมสุขภาพโดย องค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO)

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งเน้นการศึกษาจากปรากฏการณ์ตามความเป็นจริง โดยใช้วิธีการหลากหลายเพื่อเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินการศึกษาวิจัยดังขั้นตอนต่อไปนี้ แหล่งข้อมูลด้านพื้นที่สำหรับการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษานโยบายการส่งเสริมสุขภาพโดยองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) โดยสถานที่เก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่ขององค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร 7 แห่ง เป็นองค์การที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย 5 แห่ง เป็นผู้รับนโยบาย 2 แห่ง จังหวัดนนทบุรี 1 แห่ง เป็นองค์การฯ ที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย และจังหวัดสระบุรี เป็นองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไรที่รับนโยบายไปปฏิบัติ 2 แห่ง รวมทั้งหมด 10 กลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูลด้านบุคคล (Key Informants) การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคล โดยผู้วิจัยเลือกบุคคลที่มีบทบาท อำนาจหน้าที่ มีความรู้ มีข้อมูลในเรื่องเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังศึกษาเป็นอย่างดี การเลือกผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ช่วยให้สามารถศึกษา นโยบายในการส่งเสริมสุขภาพโดยองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) ในระดับลึก (Information-rich cases) โดยผู้วิจัยได้ยึดแนวทางของ Patton ในการคัดเลือกบุคคลเป้าหมาย (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ) ด้วยการยึดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก (Purposeful sampling) เพื่อกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ให้เหมาะสมกับเป้าหมายของการวิจัยและให้ได้ข้อมูลอย่างละเอียดครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 กลุ่ม NGO ระดับผู้กำหนดนโยบาย ประกอบด้วย ภาคเอกชนที่เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุข ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเอกชน ผู้รับอนุญาตศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเอกชน, มูลนิธิอินใจ, Asap, Love for Asia, มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย, Rich Switzerland

กลุ่มที่ 2 กลุ่ม NGO ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย องค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) ได้แก่ ผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่ ผู้ที่เกี่ยวข้อง, มูลนิธิเซเว่นเดย์ฯ, มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชียแปซิฟิก, ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพมิชชั่น, สปสช., โรงพยาบาลมิชชั่น

บุคคลที่จะทำการสัมภาษณ์ดังกล่าว ล้วนเป็นผู้มีบทบาท อำนาจหน้าที่ มีความรู้ มีข้อมูลในเรื่องเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังศึกษาเป็นอย่างดีทั้งสิ้น ซึ่งจะทำให้ทราบถึงนโยบายในการส่งเสริมสุขภาพโดยองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) เพื่อให้มีความชัดเจนต่อไป การสัมภาษณ์จะมีการนัดหมายเพื่อขอเข้าพบและสัมภาษณ์ โดยจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์แต่ละองค์การไม่เกิน 1 ชั่วโมง

แหล่งข้อมูลด้านเอกสาร (Documentary sources) ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล ข้อเท็จจริง เอกสารวิชาการ งานวิจัย ดุษฎีนิพนธ์ และบทความเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมสุขภาพโดยองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) เอกสารงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ ทฤษฎีการบริหาร ทฤษฎีการบริหารการพัฒนา รูปแบบต่าง ๆ ศึกษา ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ ภาคเอกชนที่เป็นหน่วยงานหลักด้านสาธารณสุข รวมทั้งองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีเครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย

ผู้วิจัย เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล และเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง แนวทางการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. บทบาทการส่งเสริมสุขภาพโดยองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) มีอะไรบ้าง
2. ปัญหา อุปสรรค การส่งเสริมสุขภาพโดยองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) มีอะไรบ้าง
3. แนวทางแก้ไขปัญหา อุปสรรค การส่งเสริมสุขภาพโดยองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) เป็นอย่างไร

เครื่องบันทึกเสียง เพื่อใช้บันทึกข้อมูลระหว่างการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบความคลาดเคลื่อนของข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ออกแบบวิธีการเก็บข้อมูลที่มีความหลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลการวิจัยที่สมบูรณ์และมีความน่าเชื่อถือในระดับสูง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีวิธีการดังนี้

1. ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary data) ใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา และเอกสารในการดำเนินงานต่าง ๆ โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสารเฉพาะในส่วนที่มีการเชื่อมโยงถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ที่เป็นเอกสารวิชาการหนังสือ ตำรา เอกสาร บทความทางวิชาการ วารสาร ภาคนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศรวมถึงการสืบค้นจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และอินเทอร์เน็ต
2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นการเก็บข้อมูลภาคสนามเชิงลึก โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ด้วยคำถามแบบมีโครงสร้าง (Directive interview) สัมภาษณ์แบบไม่จำกัดคำตอบแบบเจาะจงเฉพาะเรื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลได้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ให้มากที่สุด โดยอาศัยกรอบและแนวคิดเป็นปัจจัยสำคัญใน

การตั้งประเด็นคำถาม คำถามจะมีลักษณะแบบปลายเปิดและหากขณะสัมภาษณ์พบประเด็นปัญหาใดก็จะทำการสัมภาษณ์โดยละเอียด เพื่อให้ได้คำตอบอย่างชัดเจน พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลที่ได้ลงในแถบบันทึกเสียงและถ่ายภาพที่เกี่ยวข้อง

3. เก็บข้อมูลการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation) โดยผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูล พร้อมทั้งสังเกตการณ์ด้วยผู้วิจัยเอง จากผู้บริหารระดับสูง หัวหน้าฝ่าย ผู้ปฏิบัติการ ขององค์กร

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ดังนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล คือการพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบ คือการตรวจสอบแหล่งของข้อมูล แหล่งที่จะพิจารณาในการตรวจสอบ ได้แก่ 1) แหล่งเวลา หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ 2) แหล่งสถานที่ หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่ 3) แหล่งบุคคล หมายถึง ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่

2. การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย คือ ตรวจสอบว่าผู้วิจัยแต่ละคนจะได้ข้อมูลแตกต่างกันอย่างไร โดยเปลี่ยนตัวผู้สังเกตแทนที่จะใช้ผู้วิจัยเพียงคนเดียวกันสังเกตโดยตลอด

3. การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี คือ การตรวจสอบว่าถ้าผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิมจะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใดและแนวคิดขณะที่ลงมือตีความสร้างข้อสรุปเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ ปกตินักวิจัยจะตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎีได้ยากกว่าตรวจสอบด้านอื่น

4. การตรวจสอบสามเส้าด้วยวิธีรวบรวมข้อมูล คือ การใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการสังเกตควบคู่กับการซักถาม พร้อมทั้งศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสารประกอบด้วย

ในการเก็บรวมข้อมูลผู้วิจัยได้รับข้อมูลต่าง ๆ จากองค์กรเป็นข้อมูลแรก และได้ขออนุญาตจากองค์กรว่าสามารถเปิดเผยข้อมูลที่สัมภาษณ์ได้หรือไม่ ถ้าองค์กรใดไม่อนุญาตให้เปิดเผยข้อมูลผู้วิจัยก็จะใช้นามแฝง แทนชื่อผู้ให้ข้อมูลและองค์กรนั้น ๆ พร้อมกับได้มีการแจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลองค์กรที่ได้สัมภาษณ์ว่าข้อมูลจะถูกเก็บเป็นความลับ

ผลการวิจัย

1. บทบาทการส่งเสริมสุขภาพโดยองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร ในไทย (NGO)

ผู้วิจัยพบว่าบทบาทขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) ในภาพรวมเป็นการทำงานภาคประชาชนหรือประชาสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เทียบเคียงไปกับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อตรวจสอบ เฝ้าระวัง และสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้น

ในสังคม ทำหน้าที่ทั้งการประสานงานกับหลาย ๆ องค์การทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมมือกับบุคคล องค์การ หน่วยงาน หรือกลุ่มต่าง ๆ ในการทำงาน ในหลายบทบาท คือ

1.1 บทบาทในด้านการบรรเทาและช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคมหรือผู้ประสบภัยพิบัติต่าง ๆ องค์การไม่แสวงหาผลกำไรแห่งหนึ่งให้ข้อมูลว่า “เราทำงานให้การช่วยเหลือในประเทศไทย โดยผ่านทางมูลนิธิประจำประเทศไทยอย่างใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็นโครงการอะไรก็ตามเราจะมีการติดต่อสื่อสารอย่างใกล้ชิดกับประธาน ของมูลนิธิ การอนุมัติงบประมาณ และการติดตามความก้าวหน้าต่าง ๆ ก็จะกระทำผ่านทางมูลนิธินี้ ในการทำโครงการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโครงการช่วยเหลือผู้ยากไร้ ช่วยเหลือผู้ถูกทารุณกรรม ช่วยเหลือด้านการศึกษา ช่วยเหลือด้านสาธารณสุข” (ตัวแทนองค์การไม่แสวงหาผลกำไรแห่งที่หนึ่ง, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทขององค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไรอีกแห่งหนึ่งที่ให้ข้อมูลว่า “การให้บริการชุมชนของโรงพยาบาลนั้นได้ร่วมงานกับมูลนิธิเอ (นามสมมติ) ซึ่งโรงพยาบาลสังกัดอยู่ ได้ออกให้บริการชุมชนด้วยหน่วยแพทย์เคลื่อนที่เป็นประจำทุก ๆ 3 เดือน โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย โดยจะกระจายไปตามภาคต่าง ๆ การบริการก็จะมีการตรวจสุขภาพเบื้องต้นพร้อมคำแนะนำทางด้านสุขภาพ การตรวจฟันและการรักษา การตรวจสายตาและการรักษา รวมไปถึงการ แจกแว่นตา เสื้อผ้าสิ่งของที่จำเป็นด้วย” (ตัวแทนองค์การไม่แสวงหาผลกำไรแห่งที่สาม, 2562)

1.2 บทบาทในการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ หรือการฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับกลุ่มบุคคลเป้าหมาย องค์การหนึ่งได้ให้ข้อมูลว่า “โดยทางองค์การจะเป็นผู้ประสานงานกับผู้นำท้องถิ่น และหน่วยงาน ทางการแพทย์ที่มีบริการด้านการแพทย์เคลื่อนที่เพื่อออกให้บริการชุมชนโดยเริ่มต้นปีละครั้ง การ ให้บริการก็จะมีการให้บริการตรวจสุขภาพเบื้องต้น การตรวจไขมัน น้ำตาล การให้ความรู้ด้านสุขภาพ การตรวจฟัน ถอนฟัน และการตรวจวัดสายตาแจกแว่น” (ตัวแทนองค์การไม่แสวงหาผลกำไรแห่งที่สาม, 2562) ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลจากอีกองค์การหนึ่งบอกว่า “แผนด้านการศึกษา ก็จะเน้นด้านเด็กเล็กให้สามารถอ่านออกเขียนได้ ด้านเด็กโตหรือเยาวชนจะเน้นด้านทักษะในการใช้ชีวิต เกี่ยวกับทางด้านอารมณ์ การตัดสินใจ สอนเรื่องความรัก ความใคร่ เรื่องเพศศึกษา การคุมกำเนิด สอนเรื่องสุขอนามัยเกี่ยวกับการดูแลด้านสุขภาพ โดยวิธีการให้ความรู้ก็จะใช้วิธีการเข้าค่าย และเข้าไปให้การศึกษาที่โรงเรียน โดยการทำงานร่วมกับโรงเรียนต่าง ๆ ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ” (ตัวแทนองค์การไม่แสวงหาผลกำไรแห่งที่ห้า, 2562)

1.3 บทบาทในการสื่อสาร เผยแพร่ รณรงค์บอกกล่าวให้สังคมได้รับรู้ สังกรวมทั้งการนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของสังคม ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การไม่แสวงหาผลกำไรแห่งหนึ่งได้ให้ข้อมูลว่า “มีการพัฒนาทั้งองค์การอย่างมีทิศทางและเป็นระบบ มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการบริหารองค์การและวิชาการ มีกระบวนการเรียนรู้ การประเมิน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทำให้ เกิดการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพ กระตุ้นให้

เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีคิดและพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานในทางที่ดีขึ้น (ตัวแทนองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรแห่งที่สี่, 2562)

1.4 บทบาทในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง และติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายรัฐ รวมทั้งนโยบายต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ และนำเสนอแนะนโยบายที่เหมาะสมต่อสังคม เป็นต้นสำหรับข้อเสนอแนะในการศึกษา คือ องค์กรพัฒนาเอกชนควรมีการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย ทำงานร่วมกับภาคประชาสังคมอื่น ๆ ทำงานเชิงสมานฉันท์กับหน่วยงานภาครัฐ ขยายฐานของแนวร่วมลดความขัดแย้งในการเผชิญหน้าลง พัฒนาบุคลากรให้เป็นมืออาชีพสร้างบุคลากรให้เป็นผู้รู้ เฉลียวฉลาดกับความจริง และยอมรับความผิดพลาดขององค์กร ขณะเดียวกันภาครัฐควรออกกฎระเบียบหรือกฎหมายที่ยอมรับการทำงานขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) ให้มากขึ้น ผู้ให้ข้อมูลจากองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรคนหนึ่งได้ให้ข้อมูลว่า “และงบประมาณส่วนนี้ก็สามารถตั้งเบิกกับ สปสช. ได้อีก ต่างหากด้วย สปสช. คิดว่าน่าจะอยู่กับแผน 20 ปี ของชาติได้เพราะว่าได้ก่อตั้งขึ้นตาม พรบ. คงจะไม่มี ใครสามารถยกเลิกได้” (ตัวแทนองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรแห่งที่หก, 2562)

2. ปัญหา และอุปสรรค ของการส่งเสริมสุขภาพโดยองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร

ปัญหาและอุปสรรคการส่งเสริมสุขภาพโดยองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรในไทย (NGO) ประกอบด้วย 1) คน (Man) ผู้ให้ข้อมูลจากองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรแห่งหนึ่งกล่าวว่า “เนื่องจากการดำเนินโครงการนั้นเราได้อาศัยอาสาสมัคร และไม่มีค่าตอบแทนที่เป็นเงินเดือน จึงเป็นการยากที่จะหาคนที่มีความสามารถช่วยโครงการ พนักงานจะเปลี่ยนบ่อย ๆ ทำให้การดำเนินการขององค์กรในการให้บริการชุมชนไม่ต่อเนื่อง (ตัวแทนองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรแห่งที่เจ็ด, 2562) 2) วัสดุ (Material) ผู้ให้ข้อมูลจากองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรแห่งหนึ่งกล่าวว่า “ทางโรงพยาบาลตั้งอยู่ติดกับบ้านพิษณุโลก และเขตนี้ไม่สามารถที่จะขยับขยายอะไรได้มาก ทำให้แค่เพียงการตกแต่งอาคารภายนอกให้ดูใหม่เสมอเท่านั้นเอง” (ตัวแทนองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรแห่งที่สาม, 2562) 3) เงิน (Money) จากข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ขององค์กรไม่แสวงหาผลกำไรแห่งหนึ่งกล่าวว่า “ทางด้านการเงินก็ทำให้ทางศูนย์ฯ ไม่ได้ทำอะไรที่จะเลี้ยงตัวเองได้เหมือนอย่างเคย เนื่องจาก มีโปรแกรม และหน่วยงานลักษณะเดียวกันเปิดกิจการใหม่ แข่งขันกันเป็นจำนวนมาก ศูนย์ฯจึงประสบ กับภาวะขาดทุนตลอดระยะเวลา 10 กว่าปีมานี้” (ตัวแทนองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรแห่งที่สอง, 2562) 4) การจัดการ (Management) ผู้ให้ข้อมูลจากองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรแห่งหนึ่งได้ให้ข้อมูลว่า “ตอนนี้การบริการยังไม่กระจายไปยังโรงพยาบาลศูนย์ฯ เท่าที่ควรจะเป็น ถ้ามีการกระจายการบริการไปสู่โรงพยาบาลศูนย์ฯ แต่ละที่ได้ ก็จะทำให้ลดความแออัดในการใช้บริการของแต่ละสำนักงานลงได้ และการบริการก็จะให้บริการได้ทันทั่วทั้งมากขึ้น” (ตัวแทนองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรแห่งที่หก, 2562)

3. แนวทางในการแก้ปัญหา อุปสรรค การส่งเสริมสุขภาพโดยองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) แนวทางในการแก้ปัญหา อุปสรรค การส่งเสริมสุขภาพโดยองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) ผู้วิจัยพบว่าแต่ละองค์การได้มีวิธีที่แก้ปัญหาและอุปสรรคที่แตกต่าง ๆ กัน 1) การพึ่งพิงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ผู้บริหารขององค์การฯ หนึ่งได้กล่าวว่า “เราไม่สามารถแก้ไขปัญหาดัง ๆ เลย ถ้าปราศจากการช่วยเหลือจากเบื้องบน คือจากองค์พระผู้เป็นเจ้า ทีมงานของเราจะอธิษฐานภาวนา ทุกเช้า กลางวัน เย็น วันละหลาย ๆ รอบ เพื่อขอพรจาก องค์พระผู้เป็นเจ้า ไม่น่าเชื่อว่าสิ่งที่เป็นไปได้ ก็สามารเกิดขึ้นได้ แม้ว่าจะมีปัญหาอุปสรรคเกิดขึ้น แต่ก็สามารถแก้ไขปัญหาดัง ๆ ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดีทุกครั้งไป ทำให้องค์การของเรายังคงอยู่จนถึงทุกวันนี้” (ตัวแทนองค์การไม่แสวงหาผลกำไรแห่งที่หนึ่ง, 2562) 2) การปรับตัวให้เข้ากับสภาพปัจจุบัน ผู้บริหารองค์การไม่แสวงหาผลกำไรอีกแห่งหนึ่งได้กล่าวว่า “จากสภาวะเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไปเราต้องยอมรับกับความเปลี่ยนแปลง เราไม่สามารถจะไปด้านทานหรือดำเนินใครได้ สิ่งเดียวที่ทำได้คือเราต้องพยายามปรับตัว ให้เข้ากับสภาพสังคม เศรษฐกิจปัจจุบัน และหาแนวทางในการให้บริการให้เข้ากับสภาพปัจจุบันให้ได้” (ตัวแทนองค์การไม่แสวงหาผลกำไรแห่งที่สอง, 2562)

อภิปรายผล

1. บทบาทการส่งเสริมสุขภาพโดยองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) จากการศึกษาวิจัยจะสามารถอภิปรายถึงบทบาทการส่งเสริมสุขภาพโดยองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไรในไทยได้ว่า 1) มีบทบาทในการเตรียมความพร้อมให้แก่ภาคประชาชน การกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา การจัดอบรมความรู้ในเรื่องการป้องกัน ส่งเสริมคุณภาพ การดูแลรักษาตัวเอง การแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ สนับสนุนข้อมูลและเสริมการวิเคราะห์ 2) มีบทบาทการส่งเสริมองค์การชุมชน เป็นการการจัดเวทีกับองค์การชาวบ้านในการวิเคราะห์ปัญหา รวมทั้งรณรงค์ผ่านสื่อต่าง ๆ การเฝ้าระวังปัจจัยทางสังคม ส่งเสริมป้องกันสุขภาพให้กับประชาชน และยังเพิ่มส่วนของการฟื้นฟูสุขภาพ ตรวจสอบสุขภาพเบื้องต้นพร้อมคำแนะนำทางด้านสุขภาพ 3) มีบทบาทในการค้นคว้า พัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้าน และพัฒนาองค์ความรู้ใน ระบบสุขภาพ พัฒนาคำความรู้การแพทย์แผนไทย และเผยแพร่สู่สาธารณชน การนำข้อมูลและเทคโนโลยีการสื่อสารมาใช้เพื่อสร้างเสริมศักยภาพให้กับบุคลากรด้านสุขภาพ 4) มีบทบาทในการคุ้มครองผู้บริโภค การเรียกร้องให้มีการแก้ไขนโยบายและกฎหมายด้าน สาธารณสุข ดำเนินกิจกรรมจัดตั้งศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ของผู้บริโภค การรณรงค์เผยแพร่ประเด็นที่ผู้บริโภคถูกละเมิดสิทธิ

2. ปัญหา และอุปสรรคการส่งเสริมสุขภาพโดยองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไรในไทย (NGO) ซึ่งจะสามารถอภิปรายผลตามองค์ประกอบดังนี้ 1) คน (Man) การติดต่อสื่อสารกับอาสาสมัครโครงการแต่ละประเทศ เพราะความแตกต่างด้านภาษาทำให้การรายงาน

การติดต่อสื่อสารล่าช้าไม่ทันการ เพราะความแตกต่างด้านภาษาทำให้การรายงาน การดำเนินโครงการนั้นเราได้อาศัยอาสาสมัคร และไม่มีค่าตอบแทนที่เป็นเงินเดือน จึงเป็นการยากที่จะหาคนที่มีความสามารถช่วยโครงการ ทำให้มีการเปลี่ยนพนักงานบ่อย ๆ ทำให้การดำเนินการขององค์กรในการให้บริการชุมชนไม่ต่อเนื่อง 2) วัสดุ (Material) รูปแบบนโยบายสุขภาพในทุกนโยบายของรัฐที่นำมาใช้ จึงมีลักษณะที่เน้นผลประโยชน์และการทำงานร่วมกันระหว่างหุ้นส่วนฝ่ายต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสร้างเสริมสุขภาพ ทั้งนี้ การพัฒนานโยบายด้านสุขภาพ ไม่ควร เน้นที่การแสวงหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาเพียงอย่างเดียว แต่ควรให้ความสำคัญกับการจัดสรรทรัพยากรและกลไกต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรงและคุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์ ปัญหาอื่น ๆ ก็มี เช่น เรื่องสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ก็เป็นปัจจัยในการดึงดูดลูกค้าให้มารับบริการ ไม่สามารถขยายอาคาร สถานที่ได้ แต่มีการตกแต่งอาคารภายนอกให้ดูใหม่เสมอ 3) เงิน (Money) ปัญหาในด้านการเงิน โครงการบางโครงการอนุมัติให้การช่วยเหลือทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีเงินสำรองที่จะช่วยเหลือ ภาระค่าใช้จ่ายค่าตอบแทนแพทย์ พยาบาล และคนงาน นั้นต้องรับผิดชอบเต็มรูปแบบ ทำให้การเงินของโรงพยาบาลไม่ค่อยเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ และบางองค์กรก็ถูกครอบงำจากแหล่งทุน 4) การจัดการ (Management) เมื่อสอบถามถึงปัญหาด้านการให้บริการขององค์กรแล้วมีโครงการที่ต้องการความช่วยเหลือมากมาย แต่ไม่สามารถให้การช่วยเหลือได้ทั้งหมด ทำให้การช่วยเหลืออาจจะไม่ทั่วถึง หรือบางครั้งก็ไม่ตรงตามความต้องการและสิ่งที่ควรจะเป็น มีโปรแกรม และหน่วยงานลักษณะเดียวกันเปิดกิจการใหม่แข่งขันกันเป็นจำนวนมาก รวมทั้งการถูกร้องเรียนจากผู้รับบริการ ปัจจุบันเป็นยุคข่าวสาร และมีการเปิดทางด้านความคิด ข้อมูลข่าวสารมากขึ้น ในขณะเดียวกันองค์กรไม่ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐเลย สอดคล้องกับ Ilona Kickbusch et al. ศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้ประโยชน์จากหน้าต่างแห่งโอกาสในการสร้าง นโยบายสุขภาพในทุกนโยบายของรัฐในรัฐเซาท์ออสเตรเลีย (Making the most of open windows : Establishing health in all policies in South Australia)” พบว่า ปัญหาทางสุขภาพมีความเชื่อมโยงกับประเด็นอื่น ๆ ในทุกมิติ ตั้งแต่ปัญหาทางเศรษฐกิจการคลัง ไปจนถึงการบริหารจัดการสวัสดิการทางสังคม (Kickbusch I. et al., 2014) และสอดคล้องกับ Angela Lawless et al. วิจัยเกี่ยวกับ “นโยบายสุขภาพในทุกนโยบายของรัฐและการประเมินผล ด้านการดำเนินงานระหว่างส่วนงานต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนระบบสุขภาพในรัฐเซาท์ออสเตรเลีย (Health in All Policies Evaluating the South Australian Approach to Intersectoral Action for Health)” พบว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดความล้มเหลวในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนนโยบายด้านสุขภาพ มีสาเหตุมาจากความเป็นจักรวรรดินิยมด้านสุขภาพ (Health Imperialism) ที่นิยามปัญหาต่าง ๆ โดย อาศัยมุมมองด้านสุขภาพเพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ที่มีความสำคัญไม่แพ้กัน เช่น ปัญหาในด้านการเงิน การให้บริการขององค์กรแล้วมีโครงการที่ต้องการความช่วยเหลือมากมาย แต่ไม่สามารถให้

การช่วยเหลือได้ทั้งหมด ปัญหาด้านบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถาน (Lawless A. et al., 2012)

3. แนวทางในการแก้ปัญหา อุปสรรค การส่งเสริมสุขภาพโดยองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) จากการศึกษาวิจัยจะสามารถอธิบายได้ว่าควรมีการดำเนินการดังนี้ องค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไรในไทย(NGO) ควรแสวงหาการสนับสนุนและความร่วมมืออย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐ ควรดำเนินการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญกับปัญหาที่ได้รับความสนใจมากที่สุดและรีบแก้ไขอย่างเร่งด่วน ควรศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบนโยบายสุขภาพในทุกนโยบายของรัฐที่มีการนำมาใช้ในประเทศต่าง ๆ โดยการศึกษาว่ายุทธศาสตร์ใดมีประสิทธิภาพและเหมาะสมที่จะนำมาใช้มากที่สุดและดำเนินการจำแนกการสรุปบทเรียน ที่จะนำข้อดีมาเสริม และแก้ไขจุดอ่อน รวมทั้งสำรวจความพึงพอใจและนำข้อเสนอแนะมาพัฒนารูปแบบการประสานงานระหว่างองค์การให้บริการให้ดีขึ้นและเป็นกันเอง สร้างบรรยากาศเหมือนกับครอบครัว และเปิดรับเงินบริจาคจากผู้ใจบุญ ผู้ใหญ่ใจดีที่ต้องการสนับสนุน สนับสนุนพนักงานที่ให้บริการด้านการแพทย์ได้ให้ข้อมูลกับผู้มาให้บริการให้เพียงพอเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกร้องเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Angela Lawless et al. วิจัยเกี่ยวกับ “นโยบายสุขภาพในทุกนโยบายของรัฐและการประเมินผล ด้านการดำเนินงานระหว่างส่วนงานต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนระบบสุขภาพในรัฐเซาท์ออสเตรเลีย (Health in All Policies Evaluating the South Australian Approach to Intersectoral Action for Health)” เสนอว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดความล้มเหลวในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนนโยบายด้านสุขภาพ มีสาเหตุมาจากความเป็นจักรวรรดินิยมด้านสุขภาพ (Health Imperialism) ที่นิยามปัญหาต่าง ๆ โดย อาศัยมุมมองด้านสุขภาพเพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ที่มีความสำคัญไม่แพ้กัน ทำให้ผู้ร่วมมือจากส่วนงานอื่นถอนตัวออกจากความเป็นหุ้นส่วนไปในที่สุด (Lawless A. et al., 2012) ดังนั้น รูปแบบนโยบายสุขภาพในทุก นโยบายของรัฐที่นำมาใช้ในรัฐเซาท์ออสเตรเลีย จึงมีลักษณะที่เน้นผลประโยชน์และการทำงานร่วมกันระหว่าง หุ่นส่วนฝ่ายต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสร้างเสริมสุขภาพ ทั้งนี้ การพัฒนานโยบายด้านสุขภาพ ไม่ควร เน้นที่การแสวงหาแนวทางเพื่อแก้ไข ปัญหาเพียงอย่างเดียว แต่ควรให้ความสำคัญกับการจัดสรรทรัพยากรและกลไกต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรงและคุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์อีกด้วย และยังสอดคล้องกับ Ilona Kickbusch et al. ศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้ประโยชน์จากหน้าต่างแห่งโอกาสในการสร้างนโยบายสุขภาพในทุกนโยบายของรัฐในรัฐเซาท์ออสเตรเลีย (Making the most of open windows : Establishing health in all policies in South Australia)” พบว่า ปัญหาทางสุขภาพมีความเชื่อมโยงกับ ประเด็นอื่น ๆ ในทุกมิติ ตั้งแต่ปัญหาทางเศรษฐกิจการคลัง ไปจนถึงการบริหารจัดการสวัสดิการทางสังคม (Kickbusch I. et al., 2014) ดังนั้น ผู้ดำเนินงานทุกภาคส่วน ทุกสถาบัน และทุกระดับการปกครอง จึงต้องคิดในเชิงสุขภาพ (Think health)

เพื่อสนับสนุนให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ประชาชนสามารถมีสุขภาพที่ดีได้ทุกหน่วยงานต้องบูรณาการร่วมกัน เพื่อให้เกิดเอกภาพในนโยบายของรัฐบาลในการนี้ เพื่อให้การบูรณาการเชิงนโยบายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและให้ข้อเสนอต่าง ๆ ได้รับการ บรรจุอยู่ในวาระการตัดสินใจของผู้ที่มีส่วนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ จำเป็นต้องเชื่อมโยงสามกระบวนการเข้าด้วยกันคือ ปัญหา (Problems) ข้อเสนอแนะนโยบาย (Policy proposals) และการเมือง (Politics) สอดคล้องกับ สมภาร ศิโล ได้กล่าวไว้ว่า “ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายใหญ่ให้เป็นนโยบายย่อยก็ดี การแปลงนโยบายให้เป็นแผนปฏิบัติการที่ดีจะต้องจัดวัตถุประสงค์แนวทางดำเนินการและกลไกให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน” (สมภาร ศิโล, 2552)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การส่งเสริมสุขภาพโดยองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) ควรมีการดำเนินการดังนี้คือ สนับสนุนการดำเนินงานขององค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) อย่างต่อเนื่องโดยหน่วยงานภาครัฐควร ดำเนินการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญกับปัญหาที่ได้รับความสนใจมากที่สุดและรีบ แก้ไขอย่างเร่งด่วน ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบนโยบายสุขภาพในทุกนโยบายของรัฐที่มี การนำมาใช้ในประเทศ ต่าง ๆ โดยการศึกษาว่ายุทธศาสตร์ใดมีประสิทธิภาพและเหมาะสมที่จะนำมาใช้มากที่สุด และดำเนินการจำแนกการสรุปทบทวน ที่จะนำข้อดีมาเสริม และแก้ไขจุดอ่อน รวมทั้งสำรวจความพึงพอใจและนำข้อเสนอแนะมาพัฒนาารูปแบบการประสานงานระหว่างองค์การ ให้บริการให้ดีขึ้นและเป็นกันเอง ทั้งนี้ การพัฒนานโยบายด้านสุขภาพ ไม่ควร เน้นที่การแสวงหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาเพียงอย่างเดียว แต่ควรให้ความสำคัญกับการจัดสรรทรัพยากรและกลไกต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรงและคุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์อีกด้วย ปัญหาทางสุขภาพมีความเชื่อมโยงกับ ประเด็นอื่น ๆ ในทุกมิติ ตั้งแต่ปัญหาทางเศรษฐกิจการคลัง ไปจนถึงการบริหารจัดการสวัสดิการทางสังคม ดังนั้น ผู้ดำเนินงานทุกภาคส่วน ทุกสถาบัน และทุกระดับการปกครอง จึงต้องคิดในเชิงสุขภาพ (Think health) เพื่อสนับสนุนให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ประชาชนสามารถมีสุขภาพที่ดีได้ทุกหน่วยงานต้องบูรณาการร่วมกัน เพื่อให้เกิดเอกภาพในนโยบายของรัฐบาลในการนี้ เพื่อให้การบูรณาการเชิงนโยบายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและให้ข้อเสนอต่าง ๆ ได้รับการ บรรจุอยู่ในวาระการตัดสินใจของผู้ที่มีส่วนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ จำเป็นต้องเชื่อมโยงสาม กระบวนการเข้าด้วยกันคือ ปัญหา (Problems) ข้อเสนอแนะนโยบาย (Policy proposals) และการเมือง (Politics)

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย กระทรวงสาธารณสุขควรมุ่งเน้นพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ให้ประชาชนทุกกลุ่มวัยเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อสุขภาพ และคุ้มครองผู้บริโภค ด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วน รวมทั้งองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) โดยให้คนไทยมีโอกาสร่วมคิด ร่วมนำ ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบด้วย เป็นการเชื่อมประสานทุก

ภาคส่วนเข้าด้วยกัน สนับสนุนงบประมาณสำหรับองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) ที่ทำงานทางด้านสาธารณสุข ให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริม พัฒนาและจัดการระบบสุขภาพ ควรมีการประชาสัมพันธ์และเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่างให้ ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO)

2. ข้อเสนอแนะเชิงวิจัย ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การส่งเสริมสุขภาพ และควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการมีส่วนร่วมขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร (NGO)

เอกสารอ้างอิง

กฤษณา ไวรสารว. (2556). เอ็นจีโอกับอาเซียน. วารสารศูนย์ศึกษาเอเชียตะวันออก, 13(1), 2-21.

ตัวแทนองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรแห่งที่เจ็ด. (2562). นโยบายและบทบาทการส่งเสริมสุขภาพขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรในประเทศไทย. (เรืองวิทย์ วรรีระราช และกฤษณา ไวรสารว, ผู้สัมภาษณ์)

ตัวแทนองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรแห่งที่สอง. (2562). นโยบายและบทบาทการส่งเสริมสุขภาพขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรในประเทศไทย. (เรืองวิทย์ วรรีระราช และกฤษณา ไวรสารว, ผู้สัมภาษณ์)

ตัวแทนองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรแห่งที่สาม. (2562). นโยบายและบทบาทการส่งเสริมสุขภาพขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรในประเทศไทย. (เรืองวิทย์ วรรีระราช และกฤษณา ไวรสารว, ผู้สัมภาษณ์)

ตัวแทนองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรแห่งที่สี่. (2562). นโยบายและบทบาทการส่งเสริมสุขภาพขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรในประเทศไทย. (เรืองวิทย์ วรรีระราช และกฤษณา ไวรสารว, ผู้สัมภาษณ์)

ตัวแทนองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรแห่งที่หก. (2562). นโยบายและบทบาทการส่งเสริมสุขภาพขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรในประเทศไทย. (เรืองวิทย์ วรรีระราช และกฤษณา ไวรสารว, ผู้สัมภาษณ์)

ตัวแทนองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรแห่งที่หนึ่ง. (2562). นโยบายและบทบาทการส่งเสริมสุขภาพขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรในประเทศไทย. (เรืองวิทย์ วรรีระราช และกฤษณา ไวรสารว, ผู้สัมภาษณ์)

ตัวแทนองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรแห่งที่ห้า. (2562). นโยบายและบทบาทการส่งเสริมสุขภาพขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรในประเทศไทย. (เรืองวิทย์ วรรีระราช และกฤษณา ไวรสารว, ผู้สัมภาษณ์)

- ภูมิธรรม เวชยชัย. (2527). บทบาทขององค์การอาสาสมัครเอกชนในการสร้างสถาบันเกษตรกรเพื่อการพัฒนา : ศึกษากรณีการสร้างกลุ่มธนาคารข้าว ขององค์การอนุเคราะห์เด็กเปรียบเทียบอ้างอิง การสร้างกลุ่มธนาคารข้าวของกรมพัฒนาชุมชน. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมภาร ศิโล. (2552). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ. ใน ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เอกพร รักความสุข. (2560). การให้บริการสาธารณะแนวใหม่โดยสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัด. วารสารวิจัยมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น, 3(2), 139-151.
- Kickbusch I. et al. (2014). Making the most of open windows : Establishing Health in All Policies in South Australia. International Journal of Health Services, 44, 185-194.
- Lawless A. et al. (2012). Health in All Policies: Evaluating the South Australian Approach to Intersectoral Action for Health. Canadian Journal of Public Health, 103(Suppl 1),15-19.